

Sygn. akt V U 2415/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 maja 2014 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 22 maja 2014 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. K. prawo do emerytury od 21 maja 2014 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

sygn . akt VU 2415 /14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy Z. K. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania świadczenia, określonych w przepisach art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ustawa emerytalna”) oraz w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), albowiem udowodnił jedynie 12lat, 7 miesięcy i 22 dni stażu pracy w warunkach szczególnych, wobec wymaganych 15 lat. Organ odmówił zaliczenia wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okresu jego zatrudnienia od 2 stycznia 1989 r. do 28 lutego 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. jako spawacz, wobec braku właściwych dokumentów potwierdzających ten okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, zauważając, że okres ten jest niewystarczający do przyznania prawa do spornego świadczenia.

Z. K. dnia 18 czerwca 2014 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji z wnioskiem o jej zmianę, sprecyzowane na rozprawie dnia 8 grudnia 2014 r. Domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych zakwestionowanego przez organ rentowy jego zatrudnienia jako spawacz w (...), a nadto w (...) Fabryce (...) – także na stanowisku spawacza. Nadto wskazał, że prace spawalnicze wykonywał również w okresie pełnienia zasadniczej służby wojskowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. K. urodził się (...), w dniu (...)r. ukończył 60 lat. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 26 lata, 1 miesiąc i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym 12 lat, 7 miesięcy i 22 dni organ rentowy uznał jako staż pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dnia 12 maja 2014 r. wnioskodawca wystąpił do ZUS Oddział w L. z wnioskiem o emeryturę po raz pierwszy.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 22 września 1972 r. do 14 kwietnia 1976 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Fabrykach (...) w R.. Początkowo zajmował tam stanowisko ślusarza. Dnia 6 czerwca 1973 r. wnioskodawca ukończył kurs spawania elektrycznego i od następnego dnia objął obowiązki spawacza. Jego prace skupiały się na spawaniu metalowych łózek dla wojska i wykonywał je na dwie zmiany, stale i w pełnym wymiarze obowiązującego go czasu pracy. Nie miał obowiązku wykonywać prac związanych z przygotowaniem i poskładaniem elementów metalowych do spawania, gdyż to należało do pracującego z nim pomocnika ślusarza, stąd wnioskodawca wykonywał je tylko sporadycznie, w razie potrzeby. Po uzyskaniu uprawnień spawacza elektrycznego pracodawca nie zmieniał wnioskodawcy angażu, bowiem nie zmieniła się jego stawka wynagrodzenia.

W okresie od 23 kwietnia 1974 r. do 14 kwietnia 1976 r. wnioskodawca odbył zasadniczą służbę wojskową. Po jej odbyciu nie kontynuował zatrudnienia w (...) Fabrykach (...).

Wnioskodawca dnia 22 lutego 1988 r. ukończył kurs podstawowy spawania w osłonie CO₂, a dnia 16 kwietnia 1988 r. ukończył kurs II stopnia spawania gazowego.

W okresie od dnia 2 stycznia 1989 r. do 28 lutego 1991 r. wnioskodawca pracował jako spawacz w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G.. Przedsiębiorstwo to w powyższym okresie zajmowało się pełną obsługą systemu ciepłego dla (...)i zatrudniało głównie spawaczy. Praca wnioskodawcy w tamtym okresie polegała na spawaniu elektrycznym i gazowym wszelkich urządzeń ciepłowniczych, w tym rurociągów pary. Wnioskodawca przed przystąpieniem do spawania samodzielnie docinał rury palnikiem gazowym i je zeszlifowywał, a po spawaniu gotowe elementy odwoził na odpowiednie miejsce. Prace o charakterze niespawalniczym –przygotowawcze i transportowe – zajmowały Z. K. ok. 5 % obowiązującego go czasu pracy. Pozostały czas zajmowało mu spawanie.

W świadectwie pracy i świadectwie pracy w warunkach szczególnych pracodawca określił zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko jako „monter urządzeń przemysłowych – spawacz”.

Dowody :

- książeczka spawacza – k. 37;

- zeznania świadków: M. G. – k. 38v, e-protokół z dn. 8 grudnia 2014 r. – 00:11:33-00:20:00; A. M. – k. 38v-39, e-protokół z dn. 8 grudnia 2014 r. – 00:20:40-00:33:00, K. S. – k. 62, e-protokół z dn. 24 lutego 2015 r. (k. 64) – 00:02:09-00:15:00;

- przesłuchanie wnioskodawcy – k. 39, e-protokół z dn. 8 grudnia 2014 r. – 00:33:34-00:43:00 i k.70-70v, e-protokół z dn. 20 kwietnia 2015 r. – 00:01:59-00:06:00;

- dokumenty zgromadzone w aktach emerytalnych: wniosek – k. 1-4; decyzja z dn. 22.05.2014 – k. 15;

- dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) Fabrykach (...) : świadectwo pracy z dn. 3.05.1976 r.– k. 1; pismo z dn. 3.05.1976 r.- k. 3; odpis książki spawacza – k. 24;

- dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) : świadectwo pracy z dn. 28.02.1991r. ; świadectwo pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach z dn. 28.02.1991 r., umowa o pracę z dn. 2.01.1989 r.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W sprawie bezspornym było, iż na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca udowodnił przed organem rentowym ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym 12 lat, 7 miesięcy i 22 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (przy wymaganych 15 lat). Niespornym było też, wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a w dniu (...)ukończył 60 lat.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia Sądu było natomiast ustalenie, czy na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca posiadał 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony wywodził bowiem, iż pracę w szczególnych warunkach wykonywał także w okresie zatrudnienia od 2 stycznia 1989 r. do 28 lutego 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., od 22 września 1972 r. do 14 kwietnia 1976 r. w (...) Fabrykach (...) oraz w czasie służby wojskowej –od 23 kwietnia 1974 r. do 14 kwietnia 1976 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, będąc związany ograniczeniami dowodowymi, nałożonymi na ten organ w w.w. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r., nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresów w.w. zatrudnienia wnioskodawcy.

W postępowaniu sądowym toczącym się na skutek odwołania od decyzji organu rentowego nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron zawartych w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 473 § 1 k.p.c.), przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, także nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów; Sąd kieruje się zatem ogólnymi regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., I UK 176/06).

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie wykazało, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki określone w powołanych wyżej przepisach, pozwalające na przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Sąd oparł się w szczególności o zeznania świadków, przesłuchanie wnioskodawcy i przedłożone dokumenty w aktach osobowych. Na ich podstawie Sąd ustalił w szczególności, że częściowo w okresie zatrudnienia we (...) Fabrykach (...), tj. od 27 czerwca 1973 r. do 22 kwietnia 1974 r.- czyli łącznie przez okres 10 miesięcy i 16 dni - wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę spawacza, wymienioną w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale XIV (Prace różne) pod poz. 12.

Mimo braku potwierdzenia zmiany angażu w aktach osobowych, Sąd dał wiarę twierdzeniom wnioskodawcy, iż zaraz po uzyskaniu uprawnień spawacza elektrycznego, pracodawca powierzył mu obowiązki przy spawaniu łóżek dla wojska. Wnioskodawca dokładnie wskazał na organizację pracy w tym zakresie, wykluczając jego zaangażowanie w prace o charakterze niespawalniczym (przygotowanie elementów do spawania), które wykonywał pomocnik ślusarza. Okoliczności te potwierdzili świadkowie przesłuchani w sprawie – M. G. i A. M., którzy byli zatrudnieni razem z wnioskodawcą w tym samym czasie w Fabryce i potwierdzili, że ubezpieczony podjął obowiązki spawacza po uzyskaniu odpowiednich uprawnień. Jednocześnie nie było podstaw do uwzględnienia do szczególnego stażu pracy jego okresu zatrudnienia sprzed uzyskania uprawnień spawalniczych, skoro sam wnioskodawca przyznał, że przed ukończeniem kursu spawacza wykonywał prace ślusarza.

Sąd Okręgowy uznał też za pracę w warunkach szczególnych- również na stanowisku spawacza- okres zatrudnienia wnioskodawcy od 2 stycznia 1989 r. do 28 lutego 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G.. Obraz rzeczywistego zakresu wykonywanych w tamtym okresie obowiązków ubezpieczonego, jaki jawi się z treści jego przesłuchania i zeznań świadka K. S., nie pozostawia w ocenie Sądu żadnych wątpliwości, że wnioskodawca wykonywał wtedy stale i w pełnym wymiarze czasu prace spawacza. Z dowodów tych wynika, że profil przedsiębiorstwa wymuszał zatrudnienie głównie spawaczy na pełen etat, gdyż wykonywane przez (...) roboty remontowo-instalacyjne systemów grzewczych, wymagał przede wszystkim prac spawania gazowego i elektrycznego. Wymieniane przez w.w. świadka prace przygotowawcze do spawania i transport gotowych, pospawanych elementów były pracami nierozzerwalnie związanymi ze spawaniem, a nadto były mało czasochłonne, co nie dyskwalifikuje prac spawacza jako wykonywanych w niepełnym wymiarze czasu. W ocenie Sądu nie zachodziły podstawy, aby logicznym i spójnym zeznaniem świadka odmówić wiarygodności, bowiem był on w spornym okresie zatrudnienia przełożonym wnioskodawcy i jednocześnie współzałożycielem i kierownikiem działu przedsiębiorstwa, nadzorującym pracę wnioskodawcy, zatem posiadał odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy. Ponadto zeznania tego świadka w pełni pokrywają się z treścią przesłuchania wnioskodawcy i z dokumentami w aktach osobowych wnioskodawcy. W dokumentach tych bowiem jako stanowisko pracy wnioskodawcy widnieje „monter urządzeń przemysłowych – spawacz”, co nie jest wiążące i nie wyklucza ustalenie w postępowaniu przez Sądem, że rzeczywisty charakter pracy wnioskodawcy odpowiadał pracy spawacza w rozumieniu w.w. rozporządzenia.

W konsekwencji do pracy w szczególnych warunkach Sąd zaliczył wnioskodawcy w.w. okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., który łącznie wyniósł 2 lat, 1 miesiąc i 27 dni.

Sumując powyższy staż pracy w warunkach szczególnych ustalony przez Sąd – w wymiarze 10 miesięcy i 16 dni oraz 2 lat, 1 miesiąc i 27 dni - z uznanym przez ZUS okresem pracy w takich warunkach w wymiarze 12 lat, 7 miesięcy i 22 dni, należało stwierdzić, że wnioskodawca legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach, który wynosi co najmniej 15 lat 8 miesięcy i 5 dni, zatem udowodnił, że spełnia wymóg co najmniej 15 lat stażu pracy wymaganych w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wobec tego, że już zaliczenie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) i (...) Fabrykach (...) okazało się wystarczające do stwierdzenia, że staż pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonego jest dłuższy niż wymagany w przepisach, Sąd uznał za bezprzedmiotowe szczegółowe rozważania co do możliwości zaliczenia do szczególnego stażu pracy okresu służby wojskowej. Wskazać jedynie należy, że z uwagi na regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania przez wnioskodawcę tej służby, tj. art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w jego pierwotnym brzmieniu) i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, wynikała zasada, że zaliczenie okresu służby wojskowej do szczególnego stażu pracy był uzależniony od podjęcia po zakończeniu służby w określonym terminie pracy u pracodawcy, u którego pracownik był zatrudniony w chwili powołania do tej służby. Takiej przesłanki wnioskodawca nie spełnił.

Odnośnie terminu początkowego przyznanego świadczenia należy podać, że zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi natomiast, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jak wynika z akt ubezpieczeniowych, wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury w dniu 12 maja 2014 r., lecz wymagany wiek emerytalny 60 lat osiągnął dopiero w dniu (...)

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w punkcie I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., orzekając jak w sentencji.

W punkcie II wyroku Sąd ustalił, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy emerytalnej, w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Istotnym dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy było zatem ustalenie, czy organ rentowy przekroczył termin do ustalenia prawa wnioskodawcy do emerytury.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd ustalił, że wydając zaskarżoną decyzję, organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu wnioskodawcy świadczenia. W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem analiza zeznań świadków oraz dowodów z

dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy pozwoliła na dokonanie oceny, że wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury.